

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра садівництва ім. проф. В. Л. Симиренка
Кафедра овочівництва і закритого ґрунту

ЗАТВЕРДЖЕНО
Факультет Агробіологічний
“18” червня 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПРИСАДИБНЕ САДІВНИЦТВО ТА ГОРОДНИЦТВО»**

Галузь знань	<u>Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина</u>
Спеціальність	<u>Н1 «Агрономія»</u>
Освітня програма	<u>Загальноуніверситетська дисципліна за уподобанням студента для різних спеціальностей ОС «Бакалавр»</u>
Факультет	<u>Агробіологічний</u>
Розробники:	Юрій АНДРУСИК , доцент кафедри садівництва ім. проф. В.Л. Симиренка., к. с.-г. н., доцент; Ірина БОБОСЬ , професор кафедри овочівництва і закритого ґрунту, д. с.-г. н., доцент; Олександр КОМАР , доцент кафедри овочівництва і закритого ґрунту, к. с.-г. н.

Київ – 2026 р.

Опис навчальної дисципліни

Курс дисципліни «Присадибне садівництво та городництво» надає студентам теоретичні знання і формує професійні уміння стосовно вирощування високого та якісного врожаю овочів, плодів і ягід на присадибній ділянці. Дисципліна присвячена вивченню ролі овочів, фруктів і ягід у харчуванні людини, особливостей ведення садівництва і городництва на присадибній ділянці. Студент вивчить основні правила розміщення культур, їхнього догляду та збирання врожаю; секрети отримання високого і якісного врожаю овочів, плодів і ягід.

Студент навчиться розробляти заходи щодо закладання саду і вирощування овочів на присадибній ділянці. Вміти вибрати і підготувати ділянку під садок і город, підтримуючи родючість ґрунту. Вміти підібрати перспективні культури та сорти для ведення садівництва й городництва та правильно організувати їхнє чергування, враховуючи біологічні особливості культур та вимоги до умов навколишнього середовища. Вміти розробляти основні прийоми догляду та збирання врожаю овочевих, плодкових і ягідних культур на присадибній ділянці.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	
Освітній ступінь	<i>Бакалавр</i>
Спеціальність	<i>Загальноуніверситетська дисципліна для різних спеціальностей</i>
Освітньо-професійна програма	<i>Загальноуніверситетська дисципліна для різних освітньо-професійних програм</i>
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	<i>вибіркова</i>
Загальна кількість годин	<i>90</i>
Кількість кредитів ECTS	<i>3</i>
Кількість змістових модулів	<i>2</i>
Форма контролю	<i>залік</i>
Показники навчальної дисципліни для денної форми здобуття вищої освіти	
	<i>Денна форма здобуття вищої освіти</i>
Курс	<i>4</i>
Семестр	<i>7</i>
Лекційні заняття	<i>15 год.</i>
Практичні заняття	<i>15 год.</i>
Самостійна робота	<i>60 год.</i>
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	<i>4 год.</i>

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є: одержання теоретичних знань і формування професійних умінь стосовно вирощування високого та якісного врожаю овочів на присадибній ділянці. Значна увага повинна приділятися вирощуванню високоякісної екологічно безпечної овочевої продукції, системі профілактичного, агротехнічного та біологічного захисту овочевих рослин від бур'янів, шкідників і хвороб на присадибній ділянці.

Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню дисципліни відсутні

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	тижні	усього	у тому числі			
			лекції	пр.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1. Присадибне садівництво						
Тема 1. Підбір культур та сортів для присадибної ділянки	1	6	2			30
	2	5		2		
Тема 2. Способи розмноження садових рослин в домашніх умовах	3	6	2			
	4	5		2		
Тема 3. Підготовка ґрунту та розміщення садових рослин на присадибній ділянці	5	6	2			
	6	5		2		
Тема 4. Догляд за садом, збирання врожаю та підготовка його до зберігання	7	6	2			
	8	6		1		
Разом за модулем 1	8	45	8	7	0	30
Модуль 2. Присадибне городництво						
Тема 1. Раціональний підбір та розміщення овочів на присадибній ділянці	9-10	12	2	2	0	8
Тема 2. Способи вирощування овочів на присадибній ділянці	11-12	12	2	2	0	8
Тема 3. Особливості захисту овочевих рослин від бур'янів, хвороб і шкідників	13	9	1	2	0	6
Тема 4. Догляд та збирання овочів присадибній ділянці	14-15	12	2	2	0	8
Разом за модулем 2	7	45	7	8	0	30
Усього годин	15	90	15	15	0	60

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Підбір культур та сортів для присадибної ділянки на основі вимог рослин до екологічних факторів довкілля	2
2.	Способи розмноження садових рослин в домашніх умовах	2
3.	Підготовка ґрунту та розміщення садових рослин на присадибній ділянці	2
4.	Догляд за садом, збирання врожаю та підготовка його до зберігання	2
5.	Раціональний підбір та розміщення овочів на присадибній ділянці	2
6.	Способи вирощування овочів на присадибній ділянці	2
7.	Особливості захисту овочевих рослин від бур'янів, хвороб і шкідників	1
8.	Догляд та збирання овочів присадибній ділянці	2
	Всього	15

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Будова та особливості плодоношення садових рослин	2
2.	Техніка проведення щеплення живцем та окулірування	2
3.	Формування крони та щорічне обрізування дерев і кущів	2
4.	Класифікація овочевих культур	2
5.	Умови зовнішнього середовища для росту і розвитку овочевих рослин і способи їх оптимізації	2
6.	Насіння овочевих культур і підготовка його до сівби	2
7.	Розрахунки визначення площі живлення, густоти рослин, потреби в насінні на присадибній ділянці	2
	Всього	15

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Підготувати доповідь та презентацію на тему: «Сучасний стан виробництва плодів однієї з садових культур (на вибір) в світі: площа, валове виробництво, країни-лідери, сорти, виклики та тенденції»	30
2.	Агробіологічна класифікація овочевих культур	8
3.	Розсадний спосіб вирощування овочів на присадибній ділянці. Розрахунки потреби господарства в розсаді	8
4.	Планування заходів захисту овочевих культур від хвороб і шкідників	6
5.	Розробка схем ротації овочевих культур у сівозміні	8
	Всього	60

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- тестування – написання модульних робіт;
- співбесіда;
- захист розрахункових та лабораторних робіт;
- пірінгове оцінювання, самооцінювання.

7. Методи навчання:

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- кейс-метод;
- метод проєктного навчання;
- метод змішаного навчання;
- метод навчання через дослідження;
- метод навчальних дискусій та дебат;
- метод командної роботи, мозкового штурму;
- метод гейміфікованого навчання.

8. Оцінювання результатів навчання

Оцінюють знання здобувача вищої освіти за 100-бальною шкалою, яку переводить у національну оцінку згідно з чинним «Положенням про екзамени та заліки у НУБіП України».

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Присадибне садівництво		
П.р. 1. Будова та особливості плодоношення садових рослин		15
П.р. 2. Техніка проведення щеплення живцем та окулірування		15
П.р. 3. Формування крони та щорічне обрізування дерев й кущів		15
С.р. 1. Сучасний стан виробництва плодів однієї з садових культур (на вибір) в світі		15
Модульна контрольна робота 1		40
Разом за модулем 1		100

Модуль 2. Присадибне городництво		
П.р. 4. Класифікація овочевих культур		15
П.р. 5. Умови зовнішнього середовища для росту і розвитку овочевих рослин і способи їх оптимізації		15
П.р. 6. Насіння овочевих культур і підготовка його до сівби		20
П.р. 7. Розрахунки визначення потреби в насінні на присадибній ділянці		20
Модульна контрольна робота 2		30
Разом за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 * 0,7 \leq 70$	
Екзамен	30	
Разом за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Практичні й самостійні роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час модульних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Підготовлені презентації, реферати повинні відображати зміст теми, містити структурований, графічний(табличний) матеріал, мати коректні текстові посилання на використану літературу.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення:

1. Електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn – <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=5124>).
2. Овочівництво: навч. посібник / І. М. Бобось, І. О. Федосій, З. Д. Сич, О. О. Комар, О. О. Седова. 2-е вид., допов. і перероб. Київ: НУБіП України, 2024. 349 с.
3. Бобось І. М. Олерографія: підручник / І. М. Бобось, З. Д. Сич, О. О. Комар. Київ: ЦП «Компринт», 2022. 720 с.
4. Бобось І. М. Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи з дисципліни «Овочівництво» для підготовки фахівців ОС «Бакалавр» спеціальності 203 «Садівництво, плодоовочівництво та виноградарство» / І. М. Бобось, О. О. Комар. Київ: ЦП «Компринт», 2023. 71 с.
5. Інформаційно-довідкова система «Сорт»: вебсайт. URL: <http://sort.sops.gov.ua/search/search> [дата звернення: 10.06.2026].
6. Інформаційно-довідкова система «Реєстр сортів»: вебсайт. URL: <http://service.ukragroexpert.com.ua/> [дата звернення: 10.06.2026].

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Комплексна система заходів захисту цибулі ріпчастої та часнику від шкідників, хвороб і бур'янів / О. М. Могильна, О. І. Онищенко, С. О. Щербина, С. М. Даценко, О. М. Біленька, Д. В. Іванін. Вінниця: ТВОРИ, 2021. 44 с.
2. На допомогу городникам / О. Д. Вітанов, О. М. Могильна, Л. А. Терьохіна, Т. В. Парамонова; за ред. О. Д. Вітанова. Вінниця: Нілан-ЛТД, 2019. 52 с.
3. Біологічні основи формування та обрізування плодкових дерев і ягідних кущів / І. К. Омельченко, В. М. Жук, О. А. Кіщак, О. М. Ярещенко, В. А. Соболь; за заг. ред. І. К. Омельченка. Київ: Аграрна наука, 2014. 256 с.
4. Біолого-екологічні особливості винограду: навчальний посібник / А. В. Дробітько, Є. С. Ткачова, Н. В. Маркова, А. В. Панфілова, В. В. Кузьома, О. С. Біліченко. Миколаїв: МНАУ, 2020. 307 с.
5. Agravery. Овочі: інформаційне агентство. URL: <https://agravery.com/uk/posts/section/show/vegetables> [дата звернення: 10.06.2026].
6. Каталог стандартів на с/г продукцію: інформаційно-довідкова система. URL: <http://csm.kiev.ua/nd/nd.php?z=%D1%81%D1%83%D0%BD%D0%B8%D1%86%D1%8F&st=0&b=1> [дата звернення: 10.06.2026].
7. Сільське господарство: статистична інформація (урожайність, посівна площа, валовий збір та ін.) / Держстат України: офіційний сайт.

URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> [дата звернення: 10.06.2026].

8. Інститут овочівництва і баштанництва НААН: офіційний сайт.

URL: <http://www.ovoch.com/index.html> [дата звернення: 10.06.2026].

9. Світовий центр овочевих культур (World Vegetable Center): офіційний сайт. URL: [suspicious link removed] [дата звернення: 10.06.2026].

10. School of Integrative Plant Science: website. URL: <http://plantscience.cals.cornell.edu> [дата звернення: 10.06.2026].

11. Інститут садівництва НААН: головна науково-дослідна установа галузі садівництва в Україні: офіційний сайт. URL: http://sad-institut.com.ua/o_nas.html [дата звернення: 10.06.2026].

12. Національний науковий центр «Інститут виноградарства і виноробства імені В. Є. Таїрова» НААН України (включно з науковим збірником «Виноградарство і виноробство»): офіційний сайт. URL: <https://www.tairov.org.ua/> [дата звернення: 10.06.2026].